

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

GENEL DEĞERLENDİRME RAPORU

**2024 YILI BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ VE
ETKİLERİNİN AZALTILMASI HAKKINDA YÖNETMELİK
KAPSAMINDA PROGRAMLI TEFTİŞ**

(Ekim, 2025)

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

ÖNSÖZ

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 49'uncu maddesi ve çalışma hayatıyla ilgili diğer maddelerinde Devlet; çalışanların hayat seviyelerini yükseltmek ve çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam oluşturmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri almakla yükümlü tutulmuştur. Bu yükümlülük Devlet'in çalışma hayatını kontrol etmesini gerekli kılmaktadır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı olarak sosyal hukuk devleti temelinde emeğin ve hakkın esas alındığı, diyalog mekanizmalarının etkin bir biçimde işletilerek çalışma ahenginin hâkim kılındığı, uluslararası norm ve standartlara uyumlu, yenilikçi bir çalışma hayatı oluşturmak vizyonu çerçevesinde temel misyonumuz; çalışma hayatını düzenlemek ve denetlemek, işgücü piyasasının yapısal sorunlarını çözmek suretiyle büyümenin istihdama katkısını, istihdam ve işgücüne katılım oranını artırmak, nitelikli insan kaynağı oluşturmak, sosyal güvenliği yaygınlaştıracak tedbirler almak, iş sağlığı ve güvenliği kültürünü geliştirerek tüm çalışanlara sağlıklı ve güvenli çalışma ortamı oluşturmaktır.

Anayasa kapsamında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile verilen görevlerin denetimle ilgili kısımları; 5690 sayılı Kanun ile onanan Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Sanayi ve Ticarete İş Teftişi Hakkındaki 81 sayılı ILO Sözleşmesi gereği Bakanlık Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına verilmiştir. Bu kapsamda, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının çalışma hayatını denetlemeye yetkili birimi olan ve çalışma barışının tesisinin sağlanması amacıyla görev yapan Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının, çalışma hayatı ile ilgili mevzuatın uygulanmasını izlemek, çalışma şartları, çalışma ortamı, çalışma ilişkileri, iş kazaları ve meslek hastalıkları, kayıt dışılık, iş sağlığı ve güvenliğine yönelik ihlaller ve benzeri risk kriterlerine dayanarak işyerleri ve sektörler düzeyinde analizler yapmak, çalışma hayatının denetimi ve raporlanmasına ilişkin ilke, yöntem, standart ve teknikleri geliştirmek, denetim rehberleri hazırlamak, denetimlerin etkinliğini ve verimliliğini artırıcı tedbirleri almak, bu konuda görüş ve önerilerde bulunmakla ilgili görevleri vardır.

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı olarak programlı teftişler kapsamında amacımız, ülkemizde yürürlükte bulunan iş mevzuatı çerçevesinde çalışma hayatı bakımından öncelikli riskleri belirleyerek ilgili taraflara rehberlik etmek ve taraflar arasında çalışma barışının sağlanmasına katkıda bulunmaktır. Bu kapsamda yürütülen teftişlere ilişkin hazırlanan Genel Değerlendirme Raporları ilgili tarafların bilgilerine sunulmaktadır.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

BAŞKAN SUNUŞU

2024 yılına ait Programlı Teftişlerin hazırlanmasında, yürütülmesinde ve bu raporun yazımında görev alan İş Müfettişlerine, teftiş aşamasında gerekli kolaylığı sağlayan işveren ve çalışanlara, kamu kurum ve kuruluşlarına, katkısı ve katılımı olan tüm paydaşlara teşekkür eder, ülkemiz ve çalışma hayatı için faydalı olmasını temenni ederim.

Bekir AKTÜRK
Rehberlik ve Teftiş Başkanı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	ii
BAŞKAN SUNUŞU	iii
İÇİNDEKİLER	iv
KISALTMALAR LİSTESİ	v
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	vii
I. BÖLÜM GENEL BİLGİLER.....	1
1. TEFTİŞİN ADI	1
2. TEFTİŞİN GEREKÇESİ.....	1
3. TEFTİŞİN AMACI	1
4. TEFTİŞTE GÖREV ALAN MÜFETTİŞLER.....	2
5. ÇALIŞMA TAKVİMİ.....	2
6. TEFTİŞ YÜRÜTÜLEN İLLER	3
7. TEFTİŞE ALINAN İŞYERLERİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER	3
8. İŞYERLERİNİN BELİRLENME KRİTERLERİ	5
9. İŞYERLERİNDE YÜRÜTÜLEN GENEL FAALİYETLER.....	6
II. BÖLÜM TEFTİŞ KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	12
1. HAZIRLIK AŞAMASI	12
2. TEFTİŞ AŞAMASI.....	12
3. İSTATİSTİKLER.....	13
3.1. İŞYERİ BİLGİLERİNE İLİŞKİN İSTATİSTİKLER	13
3.2. ÇALIŞAN BİLGİLERİNE İLİŞKİN İSTATİSTİKLER	15
3.3. TEFTİŞ SONUCUNA İLİŞKİN İSTATİSTİKLER	16
3.3.1. GENEL İSTATİSTİKLER	16
3.3.2. TESPİT EDİLEN MEVZUATA AYKIRILIKLARA İLİŞKİN İSTATİSTİKLER.....	17
III. BÖLÜM MEVZUATA AYKIRILIKLAR.....	24
IV. BÖLÜM SONUÇ	29
1. TEFTİŞ SONUÇLARI HAKKINDA GENEL DEĞERLENDİRME	29
2. SEKTÖR/ALAN TEMSİLCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ.....	30
3. İŞ MÜFETTİŞLERİNİN DEĞERLENDİRME VE GÖRÜŞLERİ	31
KAYNAKÇA	32

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

KISALTMALAR LİSTESİ

BEKRA	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Bildirim Sistemi
BKÖP	Büyük Endüstriyel Kaza Politika Belgesi
ÇSGB	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
GR	Güvenlik Raporu
NACE	Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil I-1: Korozif Üretim İş Akış Şeması.....	10
Şekil I-2: Sıvı Üretim İş Akış Şeması.....	10
Şekil II-1: Çalışanların Cinsiyete Göre Yüzdesel Dağılımı.....	15
Şekil II-2: İlk Aşamada Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıkların Mevzuat Bazında Giderilme Oranı.....	21
Şekil II-3: Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıklara İlişkin Uygulanan İdari Para Cezası Grafiği.....	23

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

TABLolar LİSTESİ

Tablo I-1 Çalışma Takvimi.....	2
Tablo I-2: İşyerlerinin Faaliyet Alanları.....	3
Tablo I-3: Teftişı Gerçekleştirilen İşyeri Sayısı ve Faaliyet Alanları	6
Tablo II-1: Teftiş Yapılan İllerdeki Toplam İşyeri ve Çalışan Sayılarına İlişkin Bilgiler.....	14
Tablo II-2: Teftişler Sonucu Ulaşılan Çalışanlara İlişkin Bilgiler.....	15
Tablo II-3: Teftiş Yapılan İşyerlerinde Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıkların Giderilme Oranları.....	16
Tablo II-4: Teftiş Yapılan İşyerlerinden Mevzuata Aykırılıkların Tamamını Giderenlerin Oranı.....	17
Tablo II-5: İşyerlerinde Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıkların Yasa ve Yönetmelik Bazında Değerlendirilmesi.....	17
Tablo II-6: İşyerlerinde Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıklara İlişkin Uygulanan İdari Para Czası.....	22

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

I. BÖLÜM GENEL BİLGİLER

1. TEFTİŞİN ADI

2024 Yılı Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Programlı Teftiş

2. TEFTİŞİN GEREKÇESİ

Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik'in amacı, tehlikeli maddeler bulunduran kuruluşlarda büyük endüstriyel kazaların önlenmesi ve muhtemel kazaların insanlara ve çevreye olan zararlarının en aza indirilmesi amacıyla, yüksek seviyede, etkili ve sürekli korumayı sağlamak için alınması gerekli önlemler ile ilgili usul ve esasları belirlemek olarak tanımlanmıştır. Söz konusu yönetmelik kapsamına giren işyerlerinde, iş sağlığı ve güvenliği mevzuatında belirtilen güvenlik önlemlerinin yerine getirilip getirilmediğini incelemek ve denetlemek amacıyla teftiş programı hazırlanmıştır. Teftiş programı, ilgili yönetmelik ekinde belirtilen sınır değerlere eşit ve üzerindeki miktarlarda tehlikeli maddeleri bulunduran, bulundurması muhtemel olan veya kuruluş içerisindeki endüstriyel bir kimyasal prosesin kontrol kaybı esnasında bu miktarlarda tehlikeli madde oluşması beklenen ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Bildirim Sisteminde (BEKRA) üst ve alt seviyeli kuruluş olarak beyan edilen işyerlerinde uygulanmıştır.

Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Madde 18'de denetim programının, alt ve üst seviyeli tüm kuruluşlar göz önünde bulundurularak üst seviyeli kuruluşlar için 2 takvim yılı içerisinde en az bir kez, alt seviyeli kuruluşlar için 4 takvim yılı içerisinde en az bir kez olacak şekilde hazırlanması gerektiği belirtilmiştir. Teftiş programı, sektör ayrımı olmaksızın ilgili yönetmelikte alt ve üst seviyeli kuruluşlar olarak tanımlanan işyerleri için hazırlanmış ve 2024 yılı için uygulanmıştır.

3. TEFTİŞİN AMACI

Programlı teftişler ile işyerlerinde çalışanların sağlık ve güvenliğinin işverenlerce sağlanması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda işverenlerin 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde yasal yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğini ve gerekli önlemleri alıp almadıkları teftiş edilmektedir. Ayrıca; denetimlerde bilgilendirici ve rehberlik edici bir yaklaşım benimsenerek işyerlerinde çalışanların ve işverenlerin iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgi sahibi olmasını ve farkındalık oluşmasını sağlamak, işverenlerin ve çalışanların oluşabilecek tehlikelere karşı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

duyarlılıklarını arttırmak, çalışma şartlarının iyileştirilmesi ile güvenlik kültürünün sağlanmasına katkıda bulunmak amaçlarıyla programlı teftişlerin yapılması planlanmıştır.

Teftişler 2024 Yılında Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Programlı Teftişe İlişkin Uygulama Esasları uyarınca gerçekleştirilmiştir.

4. TEFTİŞTE GÖREV ALAN MÜFETTİŞLER

2024 Yılında Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Programlı Teftiş; Adana Rehberlik ve Teftiş Grup Başkanlığında görevli 6 İş Müfettişi, Ankara Rehberlik ve Teftiş Grup Başkanlığında görevli 20 İş Müfettişi, Bursa Rehberlik ve Teftiş Grup Başkanlığında görevli 5 İş Müfettişi, İstanbul Rehberlik ve Teftiş Grup Başkanlığında görevli 7 İş Müfettişi, İzmir Rehberlik ve Teftiş Grup Başkanlığında görevli 10 İş Müfettişi olmak üzere toplam 48 İş Müfettişi tarafından uygulanmıştır.

5. ÇALIŞMA TAKVİMİ

2024 Yılı Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Programlı Teftişinin çalışma takvimi Tablo I-1' de verilmiştir.

Tablo I-1 Çalışma Takvimi

Faaliyet	Dönem
Hazırlık Aşaması - Araştırma faaliyetleri - Toplantılar - Bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri	Ocak-Mart 2024 Ocak-Mart 2024 Ocak-Mart 2024
Teftiş Aşaması - Teftişlerin yürütülmesi - Raporların yazımı	Nisan-Aralık 2024 Nisan-Aralık 2024
Analiz ve Değerlendirme Değerlendirme toplantıları ve istatistiklerin analizi	Ocak 2025
Genel Değerlendirme Raporu Yazımı	Şubat 2025

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

6. TEFTİŞ YÜRÜTÜLEN İLLER

Programlı teftiş kapsamında Adana, Ankara, Antalya, Artvin, Aydın, Balıkesir, Bilecik, Bursa, Çanakkale, Çankırı, Denizli, Erzurum, Eskişehir, Giresun, Hatay, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kırıkkale, Kocaeli, Konya, Kütahya, Malatya, Manisa, Mersin, Muğla, Nevşehir, Rize, Ordu, Osmaniye, Sakarya, Samsun, Sivas, Tekirdağ, Trabzon, Yozgat ve Zonguldak olmak üzere toplam 37 ilde teftiş gerçekleştirilmiştir.

7. TEFTİŞE ALINAN İŞYERLERİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Programlı teftiş kapsamında denetimi yapılan sektörlerle ait NACE kodları ve bu kodlara ait tanımlar (faaliyet alanları) aşağıda yer alan Tablo I-2' de verilmiştir.

Tablo I-2: İşyerlerinin Faaliyet Alanları

NACE Kodu	Faaliyet Alanı
0710	Demir cevherleri madenciliği
0729	Diğer demir dışı metal cevherleri madenciliği
0899	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer madencilik ve taş ocakçılığı
1041	Sıvı ve katı yağ imalatı
1089	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer gıda maddelerinin imalatı
1101	Alkollü içeceklerin damıtılması, arıtılması ve harmanlanması
1394	Halat, urgan, kınnap ve ağ imalatı
1621	Ahşap kaplama paneli ve ağaç esaslı panel imalatı
1711	Kağıt hamuru imalatı
1722	Kağıttan yapılan ev eşyası, sıhhi malzemeler ve tuvalet malzemeleri imalatı
1812	Diğer matbaacılık
1920	Rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı
2011	Sanayi gazları imalatı
2012	Boya maddeleri ve pigment imalatı
2013	Diğer inorganik temel kimyasal maddelerin imalatı
2014	Diğer organik temel kimyasalların imalatı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

2015	Kimyasal gübre ve azot bileşiklerinin imalatı
2016	Birincil formda plastik hammaddelerin imalatı
2020	Haşere ilaçları ve diğer zirai-kimyasal ürünlerin imalatı
2030	Boya, vernik ve benzeri kaplayıcı maddeler ile matbaa mürekkebi ve macun imalatı
2041	Sabun ve deterjan ile temizlik ve parlatıcı maddeler imalatı
2042	Parfümlerin, kozmetiklerin ve kişisel bakım ürünlerinin imalatı
2051	Patlayıcı madde imalatı
2052	Tutkal imalatı
2059	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer kimyasal ürünlerin imalatı
2120	Temel eczacılık ürünleri imalatı
2211	İç ve dış lastik imalatı; lastiğe sırt geçirilmesi ve yeniden işlenmesi
2229	Diğer plastik ürünlerin imalatı
2311	Düz cam imalatı
2313	Çukur cam imalatı
2314	Cam elyafı imalatı
2351	Çimento imalatı
2410	Ana demir ve çelik ürünleri ile ferro alaşımların imalatı
2433	Soğuk şekillendirme veya katlama
2451	Demir döküm
2452	Çelik dökümü
2540	Silah ve mühimmat (cephane) imalatı
2550	Metallerin dövülmesi, preslenmesi, baskılanması ve yuvarlanması; toz metalürjisi
2720	Elektrik dağıtım ve kontrol cihazları imalatı
2732	Diğer elektronik ve elektrik telleri ve kablolarının imalatı
2751	Elektrikli ev aletlerinin imalatı
3101	Büro ve mağaza mobilyaları imalatı
3103	Yatak imalatı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

3511	Elektrik enerjisi üretimi
3521	Gaz imalatı
3522	Ana şebeke üzerinden gaz yakıtların dağıtımı
3600	Suyun toplanması, arıtılması ve dağıtılması
4612	Yakıtların, maden cevherlerinin, metallerin ve endüstriyel kimyasalların satışı ile ilgili araçlar
4671	Katı, sıvı ve gazlı yakıtlar ile bunlarla ilgili ürünlerin toptan ticareti
4675	Kimyasal ürünlerin toptan ticareti
4730	Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalarda otomotiv yakıtının perakende ticareti
4941	Kara yolu ile yük taşımacılığı
5210	Depolama ve ambarlama
5222	Depolama ve ambarlama
522408	Kargo yükleme boşaltma hizmetleri

8. İŞYERLERİNİN BELİRLENME KRİTERLERİ

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Bildirim Sisteminde (BEKRA) Üst ve Alt Seviyeli Kuruluş olarak beyan edilen işyerlerinde, 2024 Yılı Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Programlı Teftiş gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen teftişlerde Makam Olur'u doğrultusunda düzenlenen uygulama esasları dikkate alınmıştır.

Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Ek 1'in Bölüm 1 ve Bölüm 2'ye konu olan tehlikeli maddeleri bulunduran, bulundurması muhtemel olan veya içerisindeki endüstriyel bir kimyasal prosesin kontrol kaybı esnasında bu miktarlarda tehlikeli madde oluşması beklenen, üst seviyeli kuruluşlar için 2 takvim yılı içerisinde en az bir kez, alt seviyeli kuruluşlar için 4 takvim yılı içerisinde en az bir kez olacak şekilde teftiş programına alınmıştır.

Teftişe alınan işyeri listesi, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı BEKRA sistemi göz önünde bulundurularak oluşturulmuş olup bu sistemin işveren beyanı üzerine oluşturulduğu dikkate alındığından Başkanlığımızın İş Teftiş Otomasyon Sisteminde kapalı görünen işyerleri de teftiş programına alınmıştır. Ağırlıklı olarak rafineriler, boya üretim tesisleri, kimyasal madde depoları, akaryakıt ve LPG depolama ve dolum tesisleri, sanayi gaz imalatı, sabun ve temizlik ürünleri üretim tesisleri, zirai ilaç üretim tesisleri, elektrik enerjisi üretim tesisleri ve altın madenlerinde denetim yapılmıştır.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

9. İŞYERLERİNDE YÜRÜTÜLEN GENEL FAALİYETLER

2024 Yılı Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Programlı Teftiş kapsamında sektör ayrımı yapılmaksızın Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Ek-1’inde tanımlı olan tehlikeli maddeleri bulunduran ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı BEKRA sistemine beyanda bulunan işyerlerinin teftişinin yapılması hedeflenmiştir. Yıllık teftiş programı kapsamına alınan ve teftişi gerçekleştirilen işyerlerinin NACE kodları temel alınarak sektörlere göre ağırlık sıralaması Tablo I-3’de verilmiştir.

Tablo I-3: Teftişi Gerçekleştirilen İşyeri Sayısı ve Faaliyet Alanları

No	Faaliyet Alanı	Teftişi Gerçekleştirilen İşyeri Sayısı
1	Katı, sıvı ve gazlı yakıtlar ile bunlarla ilgili ürünlerin toptan ticareti	48
2	Depolama ve ambarlama	27
3	Elektrik enerjisi üretimi	21
4	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer kimyasal ürünlerin imalatı	9
5	Diğer organik temel kimyasalların imalatı	8
6	Birincil formda plastik hammaddelerin imalatı	8
7	Boya, vernik ve benzeri kaplayıcı maddeler ile matbaa mürekkebi ve macun imalatı	8
8	Sanayi gazları imalatı	7
9	Diğer plastik ürünlerin imalatı	7
10	Diğer demir dışı metal cevherleri madenciliği	6
11	Diğer inorganik temel kimyasal maddelerin imalatı	6
12	Sabun ve deterjan ile temizlik ve parlatıcı maddeler imalatı	6
13	Kimyasal ürünlerin toptan ticareti	6
14	Ahşap kaplama paneli ve ağaç esaslı panel imalatı	5
15	Ana demir ve çelik ürünleri ile ferro alaşımların imalatı	5
16	Soğuk şekillendirme veya katlama	5

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

17	Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalarda otomotiv yakıtının perakende ticareti	5
18	Haşere ilaçları ve diğer zirai-kimyasal ürünlerin imalatı	4
19	Parfümlerin, kozmetiklerin ve kişisel bakım ürünlerinin imalatı	3
20	Patlayıcı madde imalatı	3
21	İç ve dış lastik imalatı; lastiğe sırt geçirilmesi ve yeniden işlenmesi	3
22	Cam elyafı imalatı	3
23	Çimento imalatı	3
24	Elektrikli ev aletlerinin imalatı	3
25	Alkollü içeceklerin damıtılması, arıtılması ve harmanlanması	2
26	Rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	2
27	Temel eczacılık ürünleri imalatı	2
28	Düz cam imalatı	2
29	Gaz imalatı	2
30	Kara yolu ile yük taşımacılığı	2
31	Demir cevherleri madenciliği	1
32	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer madencilik ve taş ocakçılığı	1
33	Sıvı ve katı yağ imalatı	1
34	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer gıda maddelerinin imalatı	1
35	Halat, urgan, kınnap ve ağ imalatı	1
36	Kağıt hamuru imalatı	1
37	Kağıttan yapılan ev eşyası, sıhhi malzemeler ve tuvalet malzemeleri imalatı	1
38	Diğer matbaacılık	1
39	Boya maddeleri ve pigment imalatı	1
40	Kimyasal gübre ve azot bileşiklerinin imalatı	1
41	Tutkal imalatı	1
42	Çukur cam imalatı	1
43	Demir döküm	1

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

44	Çelik dökümü	1
45	Silah ve mühimmat (cephane) imalatı	1
46	Metallerin dövülmesi, preslenmesi, baskılanması ve yuvarlanması; toz metalürjisi	1
47	Elektrik dağıtım ve kontrol cihazları imalatı	1
48	Diğer elektronik ve elektrik telleri ve kablolarının imalatı	1
49	Büro ve mağaza mobilyaları imalatı	1
50	Yatak imalatı	1
51	Ana şebeke üzerinden gaz yakıtların dağıtımı	1
52	Suyun toplanması, arıtılması ve dağıtılması	1
53	Yakıtların, maden cevherlerinin, metallerin ve endüstriyel kimyasalların satışı ile ilgili araçlar	1
54	Depolama ve ambarlama	1
55	Kargo yükleme boşaltma hizmetleri	1

Tablo I-3’de görüldüğü gibi 2024 Yılı Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Programlı Teftiş kapsamında en çok katı, sıvı ve gazlı yakıtların ve kimyasal maddelerin depolandığı işyerlerinde teftişler gerçekleştirilmiştir. Bu işyerinde üretim faaliyeti gerçekleşmemekte yalnızca yüksek miktarlarda son mamul maddenin depolanması ve satışa hazır bekletilmesi nedeniyle oluşabilecek riskler nedeniyle BEKRA ve programlı teftiş programı kapsamına girmektedir.

Üretim faaliyeti gerçekleştirilen ve teftişi en çok gerçekleştirilen sektör elektrik enerjisi üretimi sektörüdür. Programlı teftişler kapsamında elektrik enerjisi üretim sektörü içinde en çok teftişi gerçekleştirilen faaliyet alanı jeotermal enerji üretimi olmuştur. Jeotermal elektrik santrallerinde yer altındaki üretim kuyularından elde edilen sıcak jeotermal akışkan yüzeye çıkarılır ve boru tipli ısı değiştiriciler (eşanjörler) aracılığıyla kapalı çevrimde dolaşan düşük kaynama noktasına sahip bir çalışma akışkanıyla (genellikle n-pentan veya bütan) ısı transferi gerçekleştirilir. Bu işlem sırasında jeotermal sıvı, çalışma akışkanını buharlaştırır. Buharlaşan bu akışkan türbini döndürerek elektrik üreten jeneratörü çalıştırır. Türbinden çıkan buhar daha sonra yoğunlaştırılarak tekrar sıvı hale getirilir ve kapalı çevrimde yeniden kullanılmak üzere sisteme geri gönderilir. Jeotermal sıvı ise, ısını aktardıktan sonra enjeksiyon kuyuları vasıtasıyla yer altı rezervuarına geri basılır.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

2024 Yılı Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Programlı Teftiş kapsamında en fazla teftişi gerçekleştirilen sektörlerden biri de sanayi gazları imalatıdır. Sanayi gazlarının üretiminde kullanılan yöntemlerden biri de havanın ayrıştırılması prensibi kullanılarak ortamdaki hava içerisinde doğal olarak bulunan oksijen, azot ve argon gazlarının ayrıştırılmasıdır.

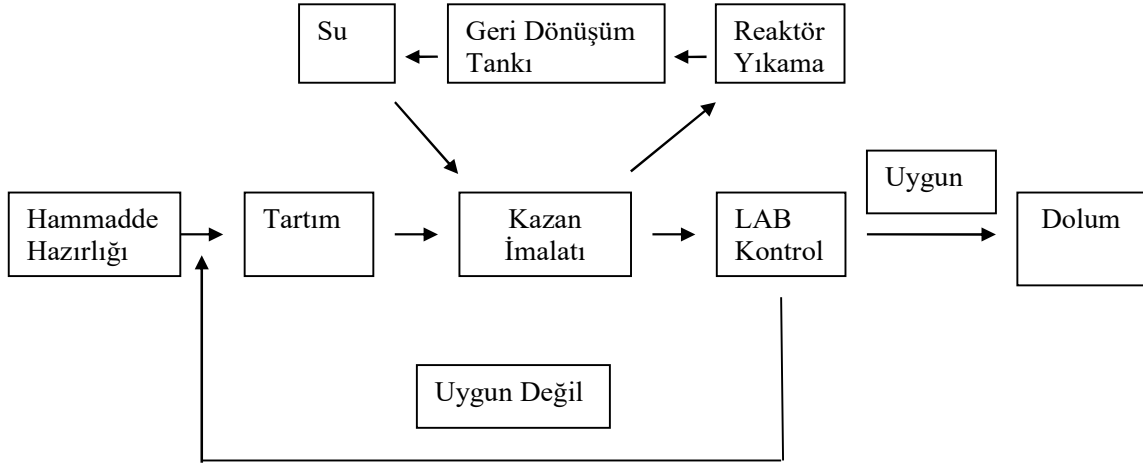
2024 Yılı Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Programlı Teftiş kapsamında en fazla teftişi gerçekleştirilen sektörlerden bir diğeri zirai ilaç imalatıdır. Zirai ilaç imalatında aktif madde imalatı ve ilaç formülasyonu hazırlamak şeklinde iki ayrı imalat yöntemi vardır. Aktif madde, iki veya daha fazla hammaddenin çözücü, katalizör ve asit-baz reaktifleri eşliğinde kimyasal tepkimeye girmesi sonucu oluşur. Genel olarak aktif maddeler zirai mücadele amacıyla doğrudan uygulanmazlar. Zirai ilaçlar; aktif madde, yardımcı maddeler, emülgatörler ve dolgu maddeleri karıştırılarak kullanıma hazır hale getirilirler. Yapılan bu işlem formülasyon olarak adlandırılmaktadır. Formülasyon işlemi yapılan tesislerdeki reaktörlerde karıştırma, ısıtma, sıvıda çözme, değirmende öğütme, vb. fiziksel reaksiyonlar gerçekleştirilmektedir. İlaç formülasyonunun içinde teknik madde veya aktif madde, yardımcı maddeler, emülgatörler, dolgu maddeleri bulunmaktadır. Bu maddeler; katı ve sıvı formülasyonları için ayrı ayrı özelliklerde olmaktadır.

Sıvı zirai ilaç üretiminin akışında, tanklar içinde depolanan solventler ön ısıtma işlemiyle akışkanlıkları arttırıldıktan sonra teknik madde veya aktif madde, yardımcı maddeler, emülgatörler, dolgu maddeleri ile karıştırma kazanlarında karıştırılır, dinlenme işlemi sonrası paketlenir. Toz zirai ilaç üretiminin akışında, toz haldeki teknik madde veya aktif madde, yardımcı maddeler, emülgatörler, dolgu maddeleri karıştırma kazanlarında karıştırılır ve paketlenir. Toz zirai ilaç üretiminde aktif maddelerin saflaştırılması işlemi aşamasında öğütme işlemi için değirmenler kullanılmaktadır.

2024 Yılı Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Programlı Teftiş kapsamında en fazla teftişi gerçekleştirilen sektörlerden biri de temizlik malzemeleri üretimidir. Teftişler kapsamında en çok korozyif ve sıvı temizlik ürünleri üretimi ile karşılaşılmaktadır.

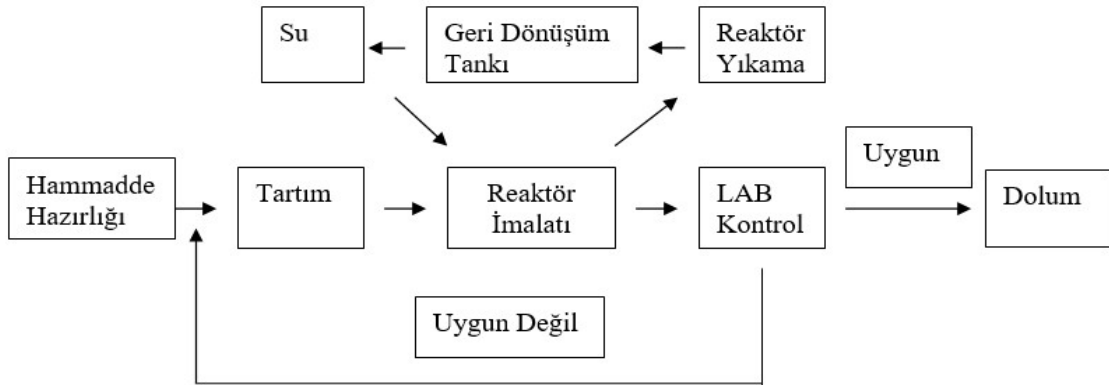

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Şekil I-1: Korozif Üretim İş Akış Şeması

Korozif üretiminde, hammaddelerin hazırlığı olarak reçetede belirtilen oranlarda gerekli tartımların yapılmasının ardından, hammadde ve su pompa yardımı ile tank içinde birleşerek yarı mamulü oluşturur. Laboratuvar tarafından yarı mamul üzerinde yapılan gerekli analizler sonrasında uygun olan ürün hatlar yardımıyla dolum bölümüne gönderilir. Oluşan yarı mamul kazanlardan hatlar yardımıyla dolum ve paketleme makinelerine ulaşır. Reçeteye uygun diğer yan kimyasallar (koku esansı vb.) dahil edilerek şişeleme işlemi gerçekleştirilir.

Şekil I-2: Sıvı Üretim İş Akış Şeması

Sıvı kimyasal temizlik maddesi üretim işletmelerinde sıvı deterjan, yüzey temizleyici, çamaşır yumuşatıcı, ahşap temizleyici, jel deterjan gibi ürünlerin üretimi yapılabilmektedir. Reçetede belirtilen oranlarda gerekli tartımların yapılmasının ardından, hammadde, yardımcı madde ve su, otomasyon veya manuel olarak reaktör içinde birleşerek yarı mamulü oluşturur. Yüksek sıcaklıkta eriyen bazı hammaddeler

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

(Esterquard) havuz içerisinde sıvı hale getirilmesinin ardından reaktöre dâhil edilir. Laboratuvarında yarı mamul üzerinde yapılan gerekli analizler sonrasında uygun olan ürün reaktörden dolum yapılmak üzere kazana alınır. Oluşan yarı mamul kazanlardan hatlar yardımıyla dolum ve paketleme makinelerine ulaşır. Reçeteye uygun diğer yan kimyasallar (koku esansı vb.) dâhil edilerek şişeleme işlemi gerçekleştirilir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

II. BÖLÜM TEFTİŞ KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

1. HAZIRLIK AŞAMASI

Programlı teftişleri hazırlık aşamasında 2024 yılı Ocak, Şubat ve Mart aylarında “2024 Yılında Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Programlı Teftişe İlişkin Uygulama Esasları” doğrultusunda, Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik, Büyük Endüstriyel Kazalarla İlgili Hazırlanacak Güvenlik Raporu Tebliği ve Büyük Endüstriyel Kazalarla İlgili Hazırlanacak Büyük Kaza Önleme Politika Belgesi Tebliği’nde yer alan güvenlik yönetim sisteminin performansın izlenmesi ve denetleme ve inceleme unsurlarının incelenmesine yönelik olarak hazırlık çalışmaları yapılmıştır. Ayrıca, büyük Endüstriyel Kazalarla İlgili Hazırlanacak Büyük Kaza Senaryo Dokümanı Tebliği kapsamında doküman içeriği ve niteliği hakkında hazırlık çalışmaları yürütülmüştür. Gerçekleştirilmesi planlanan programlı teftişlerde işyerlerinde ayrıca yangın, patlama ve kimyasal maruziyet konuları ile iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personeli, risk değerlendirmesi, çalışan temsilcisi ve iş sağlığı ve güvenliği kurulu hususlarını; kayıt dışı istihdam, yabancı çalışanlar, çocuk işçiler, eşitlik ilkesi, korumalı işyerleri konularını kapsayacak şekilde teftiş yapılması planlanmıştır. Teftişlerin yukarıda sıralanmış hususları kapsayacak şekilde çalışma takvimi içerisinde gerçekleştirilmesi amacıyla Müfettişlere gerekli bilgilendirme faaliyetleri yürütülmüştür.

2. TEFTİŞ AŞAMASI

Hazırlanan çalışma takvimine göre teftişler; 2024 yılı Nisan ayında başlamış, Nisan-Mayıs, Haziran-Temmuz-Ağustos, Eylül-Ekim, Kasım-Aralık olmak üzere toplamda 4 dönem olacak şekilde yürütülmüş, 2024 yılı Aralık ayı sonunda tamamlanmıştır. Programlı teftişler 41 farklı ilde 287 işyeri için yürütülmesi planlanmıştır.

Yerinde yapılan incelemelerde;

- 4 işyerinin uygulama esaslarına göre mükerrer bildirim yapmış olduğu,
- 5 işyerinin kalıcı olarak kapalı olduğu,
- 13 işyerinin çeşitli sebeplerle geçici süreyle gayri faal olduğu,
- 19 işyerinin çeşitli nedenlerle Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik kapsamı dışında olması da dâhil olmak üzere diğer teftiş yapılamama nedenleri bulunduğu tespit edilmiştir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

287 işyerinden 41 işyerinde yukarıda belirtilen nedenlerle programlı teftiş gerçekleştirilememiştir. Teftişi yapılamayan 41 işyerinden 4 tanesinin bulunduğu Edirne, Iğdır, Karabük ve Uşak illerinde program dâhilinde başka işyeri bulunmamaktadır. Sonuç olarak, 41 ildeki 287 işyerinde planlanan programlı teftiş, toplamda 37 ilde bulunan 246 işyerinde gerçekleştirilmiştir.

Programlı teftişler kapsamında işyerlerinde görüşülen işveren vekiline, iş sağlığı ve güvenliği profesyonellerine ve çalışanlara 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili mevzuat hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Bakanlığımız ve Başkanlığımız hakkında tanıtım ve 2024 yılında Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik kapsamında iş sağlığı ve güvenliği yönünden yürütülecek programlı teftişlerin amacı ve yöntemi hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Ayrıca teftişler kapsamında Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik ve bu kapsamda yürürlükte bulunan diğer mevzuat yükümlülüklerini de içerecek şekilde rehberlik edici bir yaklaşım sergilenmiştir.

Programlı teftişlerde, işyerlerinde tespit edilen mevzuata aykırılıklar için işverenin talebi ve Müfettişin olumlu kanaati üzerine 2015/4 Sayılı İş Teftişi Rehberi'ne göre bildirim düzenlenerek Müfettişçe uygun görülen bir tarihe kadar teftişe ara verilmiştir. Verilen süre sonunda söz konusu hususların giderilmemesi halinde ise mevzuata aykırılıklar için idari para cezası uygulanması önerilmiştir.

3. İSTATİSTİKLER

3.1. İşyeri Bilgilerine İlişkin İstatistikler

Grup başkanlıkları tarafından 41 farklı ilde toplam 287 işyeri teftiş programına alınmıştır. Teftiş programı kapsamında toplam 41 işyerinin ise Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik kapsamı dışında olan, mükerrer bildirim yapılan, kapalı durumda olan, gayri faal durumda olan veya diğer sebeplerin bulunduğu tespit edilmiş; bu nedenle 2024 yılında toplam 246 işyerinin teftiş faaliyetleri sonuçlandırılmıştır. Bu işyerlerinde yapılan teftişlerde Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik kapsamında faaliyette olup teftiş yürütülen 37 ilde bulunan 246 işyerinde toplam 59.984 çalışana ulaşılmıştır. Söz konusu bilgiler Tablo II-1'de verilmiştir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Tablo II-1: Teftiş Yapılan İllerdeki Toplam İşyeri ve Çalışan Sayılarına İlişkin Bilgiler

Sıra Numarası	Teftiş Yapılan İl	Toplam İşyeri Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
1	Adana	11	1.172
2	Ankara	15	2.225
3	Antalya	7	1.379
4	Artvin	2	557
5	Aydın	12	1.370
6	Balıkesir	9	3.025
7	Bilecik	2	60
8	Bursa	6	542
9	Çanakkale	3	93
10	Çankırı	1	53
11	Denizli	2	661
12	Erzurum	1	5
13	Eskişehir	3	226
14	Giresun	2	52
15	Hatay	4	764
16	İstanbul	25	4.051
17	İzmir	21	6.036
18	Kayseri	9	2.683
19	Kırıkkale	9	113
20	Kocaeli	33	5.717
21	Konya	7	629
22	Kütahya	1	103
23	Malatya	1	13
24	Manisa	6	12.155
25	Mersin	12	2.084
26	Muğla	3	27
27	Nevşehir	1	90
28	Ordu	2	754
29	Osmaniye	4	104
30	Rize	1	460
31	Sakarya	4	1.054
32	Samsun	6	791
33	Sivas	2	1.209
34	Tekirdağ	11	8.225

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Sıra Numarası	Teftiş Yapılan İl	Toplam İşyeri Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
35	Trabzon	4	97
36	Yozgat	1	4
37	Zonguldak	3	1.401
TOPLAM		246	59.984

Programlı teftişler sonucu, işyerlerinde tehlike sınıfı ve çalışan sayısına göre iş sağlığı ve güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personeli istihdam etmeyen işyeri bulunmamaktadır.

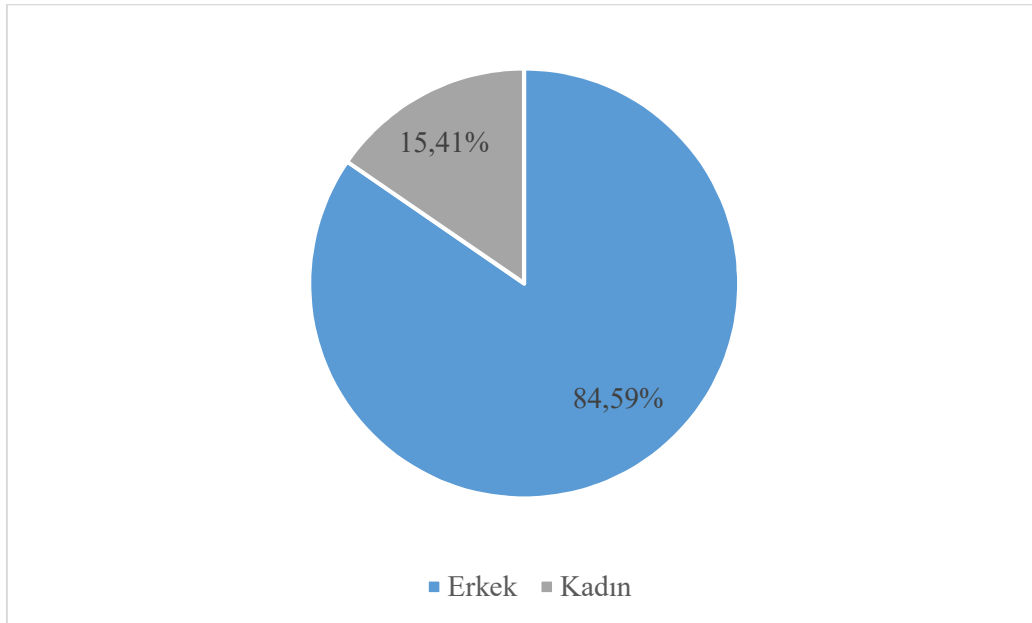
3.2. Çalışan Bilgilerine İlişkin İstatistikler

Gerçekleştirilen programlı teftişler kapsamında 246 işyerinde toplam 59.984 çalışana ulaşılmıştır. Teftişte ulaşılan çalışanlara ilişkin bilgiler aşağıda yer alan Tablo II-2' de verilmiştir.

Tablo II-2: Teftişler Sonucu Ulaşılan Çalışanlara İlişkin Bilgiler

Erkek	Kadın	Genç	Çocuk	TOPLAM
50.742	9.242	0	0	59.984

Yapılan programlı teftişler kapsamında 246 işyerinde 54 çırak ve 670 stajyere ulaşılmıştır. Çalışanların cinsiyetlerine göre yüzdesel dağılımı Şekil II-1'de verilmiştir.

Şekil II-1: Çalışanların Cinsiyete Göre Yüzdesel Dağılımı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

3.3. Teftiş Sonucuna İlişkin İstatistikler

3.3.1. Genel İstatistikler

2024 Yılında Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik kapsamında yapılan iş sağlığı ve güvenliği yönünden programlı teftişler iki aşamada gerçekleştirilmiştir. İşyerlerinde tespit edilen ve hayati tehlike içermeyen mevzuata aykırılıklar için işverene süre verilmiştir. Verilen süre sonunda teftişe devam edilmiş, giderilmeyen aykırılıkları için idari para cezası uygulaması önerilmiştir.

İlk teftişte tespit edilen 6.993 adet mevzuata aykırılıktan 6.528’u giderilmiş, 465’i giderilmemiş olup ikinci teftiş esnasında 115 yeni mevzuata aykırılık tespit edilmiş, toplam 580 mevzuata aykırılık için 101 işyerine idari para cezası uygulanmıştır. Sonuç olarak teftişler neticesinde noksanlık giderilme oranının % 94 olduğu görülmektedir. Söz konusu bilgiler Tablo II-3’de verilmiştir.

Tablo II-3: Teftiş Yapılan İşyerlerinde Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıkların Giderilme Oranları

İlk Teftişte Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	Son Teftişte Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	Giderilmesi Sağlanan Mevzuata Aykırılık Sayısı	Mevzuata Aykırılıkların Giderilme Oranı	Son Teftişte Tespit Edilen Yeni Mevzuata Aykırılık Sayısı	Toplam İdari Para Cezası Uygulanan Mevzuata Aykırılık Sayısı	Uygulanan Toplam İdari Para Cezası (TL)
6.993	465	6.528	% 93	115	580	₺35.587.083

Teftiş yapılan 246 işyerinden 145’inde tespit edilen mevzuata aykırılıklar giderilmiş olup, giderilmeyen mevzuata aykırılıklar için 101 işyerine 35.587.083 TL idari para cezası uygulanması önerilmiştir. Söz konusu bilgiler Tablo II-4’te özetlenmiştir. Ayrıca yapılan teftişlerde işin durdurulması tedbiri uygulanan işyeri bulunmamaktadır.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Tablo II-4: Teftiş Yapılan İşyerlerinden Mevzuata Aykırılıkların Tamamını Giderenlerin Oranı

Teftiş Yapılan İşyeri Sayısı	İlk Teftişte Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıkların Tamamını Gideren İşyeri Sayısı	İlk Teftişte Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıklardan Giderilemeyenlerin Bulunduğu İşyeri Sayısı	Mevzuata Aykırılıkların Tamamını Gideren İşyerlerinin Oranı
246	145	101	% 59

3.3.2. Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıklara İlişkin İstatistikler

Yapılan programlı teftişlerde tespit edilen mevzuata aykırılıklar yasa ve yönetmelikler kapsamında gruplandırılarak; ilk teftiş, son teftiş, giderilen mevzuata aykırılıklar ve iyileştirme oranları olarak Tablo II-5'te özetlenmiştir:

Tablo II-5: İşyerlerinde Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıkların Yasa ve Yönetmelik Bazında Değerlendirilmesi

Kanun / Yönetmelik Adı	İlk Teftiş Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık	Giderilmeyen Mevzuata Aykırılık Sayısı	Toplam Giderilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	İyileştirme Oranı (%)
6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu	90	6	84	%93,33
Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi Ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik	1.350	81	1.269	%94,00
Çalışanların Gürültü İle İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik	1	0	1	%100,00
Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik	10	0	10	%100,00

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik	978	66	912	%93,25
Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik	2	0	2	%100,00
İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği	2.290	151	2.139	%93,41
İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik	5	0	5	%100,00
İş Hijyeni Ölçüm, Test ve Analizi Yapan Laboratuvarlar Hakkında Yönetmelik	10	0	10	%100,00
İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği	3	0	3	%100,00
İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik	22	0	22	%100,00
İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği	396	7	389	%98,23
İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik	732	104	628	%85,79
İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik	24	0	24	%100,00
İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik	282	7	275	%97,52

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Kanserojen Ve Mutajen Maddeler İle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik	5	1	4	%80,00
Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik	638	36	602	%94,36
Kişisel Koruyucu Donanımın İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik	57	0	57	%100,00
Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği	76	2	74	%97,37
Tehlikeli ve Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşlerde Çalıştırılacakların Mesleki Eğitimlerine Dair Yönetmelik	1	0	1	%100,00
Tozla Mücadele Yönetmeliği	21	4	17	%80,95
TOPLAM	6.993	465	6.528	%93

2024 Yılı Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Programlı Teftiş kapsamında yapılan teftişler sonucu 246 işyerinde iki aşamalı teftişler gerçekleştirilmiştir. İlk teftiş tamamlandıktan sonra verilen süre sonunda ikinci teftişler gerçekleştirilmiştir. İlk teftişler sonucunda işyerlerinde toplam 6.993 mevzuata aykırılık tespit edildiği görülmüştür. İlk teftişler kapsamında sırasıyla en çok;

- İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği,
- Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi Ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik,
- Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik,
- İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik ve Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik yükümlülüklerini içeren mevzuata aykırılıklar tespit edilmiştir. İlk teftişler sonrası verilen süre sonunda

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

gerçekleştirilen ikinci teftişlerde işyerlerinde toplam 465 mevzuata aykırılığın devam ettiği görülmüştür.

İkinci teftişler kapsamında sırasıyla en çok;

- İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği,
- İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik,
- Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi Ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik,
- Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik ve
- Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik

yükümlülüklerini içeren mevzuata aykırılıklar tespit edilmiştir.

Tablo II-5’de yer alan veriler incelendiğinde; ilk ve ikinci teftişler kapsamında en çok **İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği** yükümlülüklerini içeren mevzuata aykırılıklar tespit edildiği görülmüştür. İlk teftişlerde toplam tespit edilen 6.993 mevzuata aykırılığın 2.290 adedi İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği yükümlülüklerini içermekte olup toplam mevzuata aykırılıkların %33’ünü oluşturmaktadır. İkinci teftişlerde ise toplam tespit edilen 465 mevzuata aykırılığın 151 adedi İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği yükümlülüklerini içermekte olup toplam mevzuata aykırılıkların %32’sini oluşturmaktadır.

Tablo II-5’de yer alan veriler incelendiğinde; ilk ve ikinci teftişler kapsamında en çok mevzuata aykırılık tespit edilen yönetmeliklerden biri **Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi Ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik** olarak karşımıza çıkmaktadır. İlk teftişlerde toplam tespit edilen 6.993mevzuata aykırılığın 1.350 adedi Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi Ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik yükümlülüklerini içermekte olup toplam mevzuata aykırılıkların %19’unu oluşturmaktadır. İkinci teftişlerde ise toplam tespit edilen 465 mevzuata aykırılığın 81 adedi Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik yükümlülüklerini içermekte olup toplam mevzuata aykırılıkların %17’sini oluşturmaktadır.

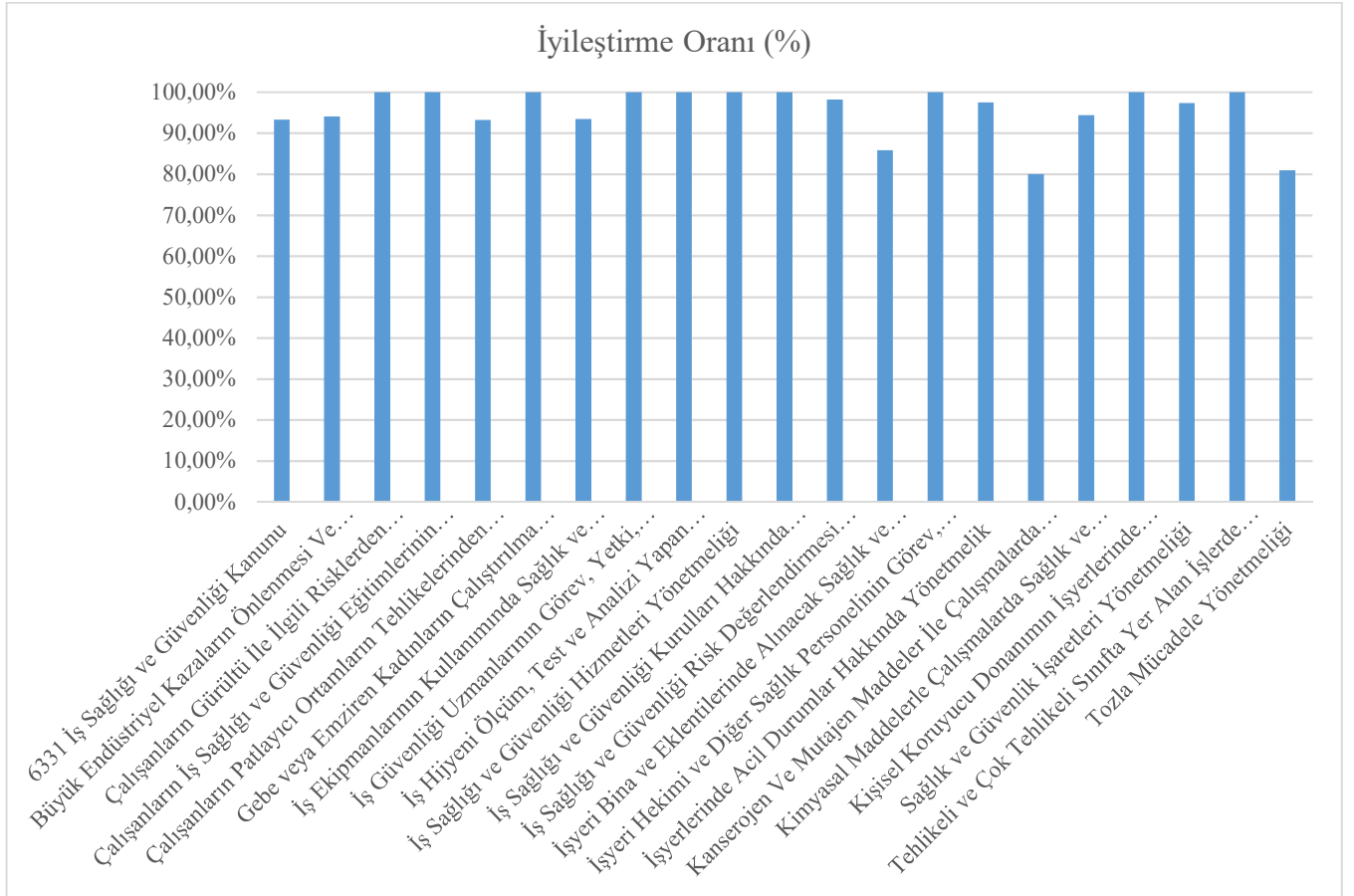
Tablo II-5’de yer alan veriler incelendiğinde; ilk ve ikinci teftişler kapsamında en çok mevzuata aykırılık tespit edilen yönetmeliklerden biri **Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik** olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik kapsamında ilk teftişlerde toplam tespit edilen 6.993mevzuata aykırılığın 978 adedi ile %14’ünü oluşturmaktadır. İkinci teftişlerde ise toplam tespit edilen 465 mevzuata aykırılığın 66 adedi ile %14’ünü oluşturmaktadır.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Tablo II-5’de yer alan veriler incelendiğinde; ilk ve ikinci teftişler kapsamında en çok mevzuata aykırılık tespit edilen yönetmeliklerden biri **İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik** olarak karşımıza çıkmaktadır. İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik kapsamında ilk teftişlerde toplam tespit edilen 6.993 mevzuata aykırılığın 732 adedi ile %10’unu oluşturmaktadır. İkinci teftişlerde ise toplam tespit edilen 465 mevzuata aykırılığın 104 adedi ile %22’sini oluşturmaktadır.

Tablo II-5’de yer alan veriler incelendiğinde; ilk ve ikinci teftişler kapsamında en çok mevzuata aykırılık tespit edilen yönetmeliklerden biri **Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik** olarak karşımıza çıkmaktadır. Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik kapsamında ilk teftişlerde toplam tespit edilen 6.993 mevzuata aykırılığın 638 adedi ile %9’unu oluşturmaktadır. İkinci teftişlerde ise toplam tespit edilen 465 mevzuata aykırılığın 36 adedi ile %8’ini oluşturmaktadır.

Şekil II-2: İlk Aşamada Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıkların Mevzuat Bazında Giderilme Oranı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Programlı teftişler sonucu uygulanan idari para cezasına ilişkin bilgiler ise Tablo II-6: İşyerlerinde Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıklara İlişkin Uygulanan İdari Para Cezası tablosunda gösterildiği gibidir.

Tablo II-6: İşyerlerinde Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıklara İlişkin Uygulanan İdari Para Cezası

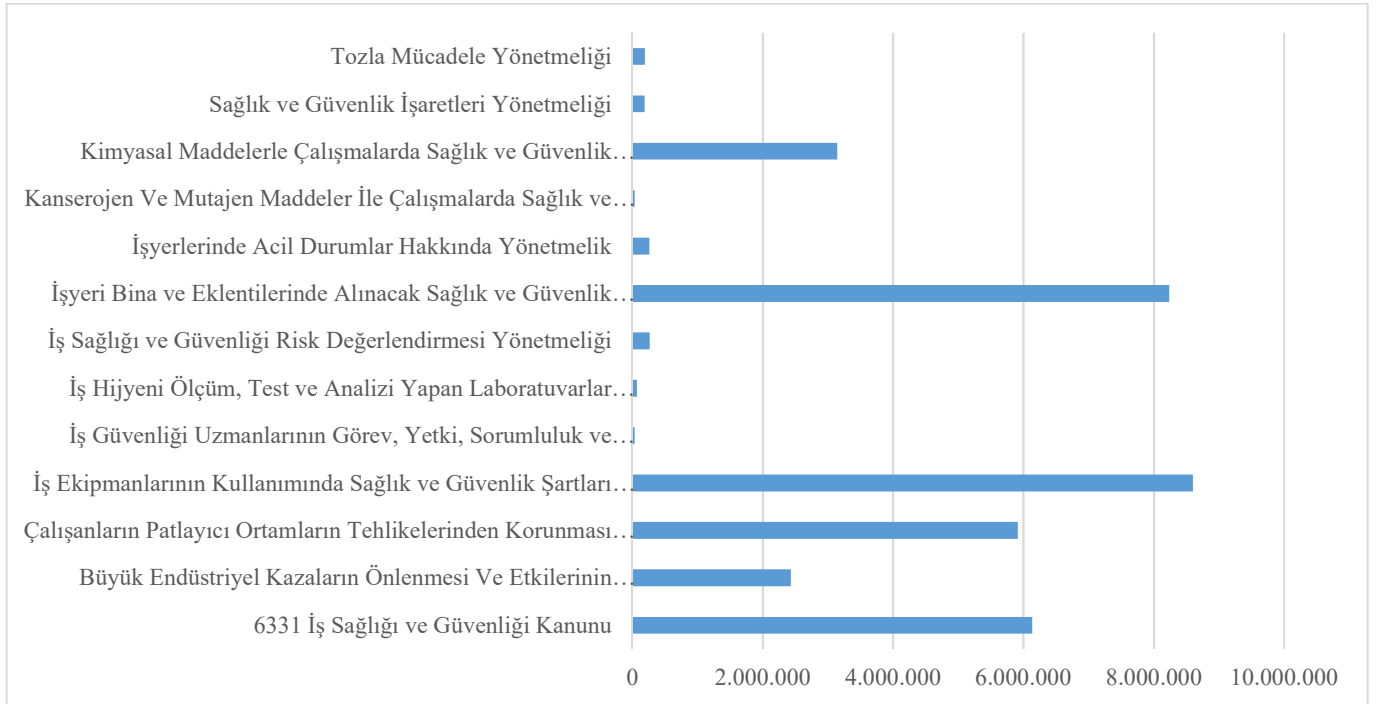
Kanun / Yönetmelik Adı	Giderilmeyen Mevzuata Aykırılık Sayısı	Son Teftişte Yeni Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	Toplam İdari Para Cezası Uygulanan Mevzuata Aykırılık Sayısı	İdari Para Cezası (TL)
6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu	6	14	20	6.134.985
Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi Ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik	81	13	94	2.457.600
Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik	66	16	82	5.914.434
İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği	151	25	176	8.626.176
İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik	0	1	1	36.864
İş Hijyeni Ölçüm, Test ve Analizi Yapan Laboratuvarlar Hakkında Yönetmelik	0	2	2	73.728
İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği	7	2	9	270.336
İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik	104	18	122	8.239.104
İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik	7	3	10	264.192

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Kanserojen Ve Mutajen Maddeler İle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik	1	0	1	36.864
Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik	36	13	49	3.145.728
Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği	2	6	8	190.464
Tozla Mücadele Yönetmeliği	4	2	6	196.608
TOPLAM	465	115	580	35.587.083

Tablo II-6'da yer alan veriler incelendiğinde; en fazla idari para ceza uygulanan yönetmeliğin 176 mevzuata aykırılık için 8.626.176TL ile İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği olduğu, ikinci olarak da 122 mevzuata aykırılık için 8.239.104TL ile İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik'i olduğu görülmüştür. Ancak 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu mevzuata aykırılıklarının sayısının söz konusu iki yönetmeliğe göre daha az olmasına rağmen idari para cezası tutarının 6.134.985TL olduğu görülmüştür.

Şekil II-3: Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıklara İlişkin Uygulanan İdari Para Cezası Grafiği

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

III. BÖLÜM MEVZUATA AYKIRILIKLAR

Programlı teftiş kapsamında işyerlerinde kurulması gereken **güvenlik yönetim sisteminin performansın izlenmesi ile denetleme ve inceleme unsurları** incelenmiş ve tespit edilen noksan hususlar aşağıda sıralanmıştır.

▪ **Performansın İzlenmesi Unsuru**

- Güvenlik yönetim sisteminin uygulama performansının ölçülmesine yönelik; somut ve ölçülebilir performans göstergelerinin belirlenmemiş olması
- Güvenlik yönetim sisteminin uygulama performansının ölçülmesine yönelik belirlenen; somut ve ölçülebilir performans göstergelerinin gözden geçirilmemiş olması
- Güvenlik Yönetim Sisteminin unsurlarına yönelik somut, ölçülebilir, ulaşılabilir ve net bir zaman dilimini kapsayan hedeflerin belirlenmesi yöntemlerine yer verilmemiş olması
- Belirlenen hedeflere uyum sağlanıp sağlanmadığının tespit edilmesi yöntemleri ile bu hedefleri gözden geçirme sıklığını belirleme kriterlerine yer verilmemiş olması
- Belirlenen hedeflerle uyum sağlanamaması durumunda bu durumun raporlanmasına ve düzeltici faaliyetlerin belirlenmesine ilişkin yöntemlere yer verilmemiş olması
- Belirlenen hedeflerle uyum sağlanamamasına rağmen bu durum raporlanarak düzeltici faaliyetlerin belirlenmemiş olması
- Kuruluş dâhilinde meydana gelen büyük endüstriyel kazalar ile kazaya ramak kala olayların, önceden belirlenmiş yöntemler ile sistemli olarak analiz ederek kayıt altına alınmamış ve raporlanmamış olması
- Kuruluş dâhilinde meydana gelen büyük endüstriyel kazalar ile kazaya ramak kalma olaylarına ait analiz sonuçlarının bir özetinin kuruluştaki bulunan çalışanlara uygun yollarla duyurulmamış olması
- Meydana gelen büyük kazalar ile kazaya ramak kalma durumlarının raporlanması yöntemleri, rapor sonucuna göre belirlenen aksaklıkların giderilmesine yönelik düzeltici ve önleyici faaliyetlerin belirlenmesine yönelik çalışmalar ile belirlenen faaliyetlerin çalışanlara duyurulması için izlenen yöntemlere yer verilmemiş olması

▪ **Denetleme ve İnceleme Unsuru**

- Güvenlik yönetim sistemini denetlemeye yönelik yöntemler ile somut performans göstergeleri ve hedefleri belirlenerek bir iç denetim sistemi kurulmamış olması

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

- Kuruluştaki güvenlik yönetim sistemine ait unsurların son iki yıl içerisinde iç denetime tabi tutulmamış olması
- Kuruluşta gerçekleştirilen denetleme ve incelemelerin kuruluşun bağlı olduğu en üst yöneticinin yazılı olarak görevlendirmesi ile yapılmamış olması
- Kuruluşta gerçekleştirilen iç denetim sonucu rapor düzenlenmemiş olması
- Kuruluşta gerçekleştirilen iç denetim sonucu düzenlenen raporda; iç denetime tabi tutulan güvenlik yönetim sistemi unsurları, denetimin somut hedefleri, denetimin kapsamı, denetimin organizasyonu, denetim için kullanılan kaynaklar ve standartlar ile denetim sonuçları ve önerilerin belirtilmemiş olması
- Yapılacak iç denetim hakkında iç denetimi yapacak kişilerin belirlenmesine ilişkin kriterlere yer verilmemiş olması
- Yapılacak iç denetim hakkında iç denetimi yapacak kişilerin yetki ve sorumluluklarına yer verilmemiş olması
- Yapılacak iç denetim hakkında iç denetimin gerçekleştirilmesinde kullanılan yöntemlere (kontrol listeleri, çalışanlarla ve birim amirleri ile yapılan görüşmeler, saha kontrolleri vb.) yer verilmemiş olması.
- Yapılacak iç denetim hakkında iç denetim sonuçlarının raporlanması yöntemlerine yer verilmemiş olması
- Yapılacak iç denetim rapor sonuçları hakkında üst yönetimin hangi yollarla bilgilendirildiği bilgisine yer verilmemiş olması

Programlı teftiş kapsamında işyerlerinde başlıca **yangın, patlama ve kimyasal maruziyet konuları** olmak üzere iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı kapsamında tespit edilen noksan hususlar aşağıda örneklendirilmiştir.

- Patlayıcı ortamlarda kullanılan ekipmanların periyodik uygunluk kontrolü (yılda bir kez) yapılmaması
- Yanıcı sıvıların depolandığı tanklar için uzaktan yangın önleme ve yangına müdahale sistemlerinin olmaması
- İşyerinde muhtemel en kötü durum senaryosu dikkate alınarak yangın suyu kapasitesi ve su debisi bilgilerini içeren hidrolik hesapların yapılmaması

T.C.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

- Muhtemel acil durumlarda, yangın anındaki termal atak karşısında yangına müdahale ekipmanlarına (tank sahası sulu ve köpüklü sprinkler sistemleri, sistemi besleyen vana grupları v.b.) güvenli ulaşımın sağlanmaması

- İşyerinde yanıcı/parlayıcı sıvı kimyasal maddelerin depolandığı, doldurma ve boşaltma işlemleri yapıldığı, elleçlendiği, reaktör içinde işleme tabi tutulduğu alanlarda otomatik yangın algılama cihazlarının (sabit sıcaklık, sıcaklık artış, alev algılama cihazı) bulunmaması

- Elektrik ana dağıtım panosunda meydana gelebilecek yangın riskine karşı otomatik yangın söndürme sistemi bulunmaması

- İşyeri ana elektrik panosuna yangın riskine karşı uygun kaçak akım rölesi tesis edilmemesi

- Acil durum krokisinde yangınla mücadele ekipmanlarının yeri, acil durum ekipleri bilgileri, ilk yardım ekipmanlarının yeri, kimyasal depolarının yeri, işyeri dışındaki kuruluşlara ilişkin bilgilerin yer almaması

- İşyerinde kontrolsüz gelişmelerden kaynaklanan ve kuruluş içinde veya dışında insan ve/veya çevre sağlığı için anında veya daha sonra ciddi tehlikeye yol açabilen bir veya birden fazla tehlikeli maddenin sebep olduğu büyük bir yayılıma ilişkin çalışanların bilgilendirilmemesi

- İşyerinde son bir yıl içerisinde yangın, patlama, kimyasal yayılım konularında acil durum tatbikatının yapılmaması

- İşyeri için hazırlanan patlamadan korunma dokümanında yanıcı toz hammadde depolanan, aktarılan veya karıştırılan tank içlerinde patlama riskleri değerlendirilmemiş, tehlikeli bölgeler belirlenmemiş olması

- Yanıcı toz hammadde depolanan, aktarılan veya karıştırılan tanklarda sıcaklık vb. üretim parametrelerinin takibi için tank içerisinde bulunan elektrikli ölçüm cihazları nedeniyle meydana gelebilecek patlama risklerinin değerlendirilmemesi

- Patlamadan korunma dokümanında tozların temizliği için kullanılan sanayi tipi vakumlu süpürge ve bu alanda emniyet mesafesi içerisinde kurulu bulunan prizler, buatlar, aydınlatmaların muhtemel patlayıcı ortamlarda kullanılabilir tipte olmaması

- İşyeri açık alanında kurulu tehlikeli sıvıların depolandığı yerüstü tankların zemine sabitlenmesinde kullanılan yapı malzemesi/sisteminin muhtemel deprem/yer hareketleri ve meteorolojik şartlara (kar, yağmur ve sel yükü, dolu yağışı, rüzgâr) karşı dayanımını (yatay ve dikey yüklere dayanım, bağlantı elemanlarının gerilme değeri, mesnet noktalarının burkulma yükleri, sınır yer değiştirme değerlerini aşırıp aşmadığı hususları) gösteren statik hesaplama ve periyodik kontrol raporunun olmaması

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

- İşyerinin taşıyıcı kolon veya taşıyıcı duvar üzerine monte edilmiş deprem sensörü ile deprem anında elektrik güç beslemesini tamamen kesen ve tehlikeli kimyasal transferi operasyonlarını güvenli durduran sistemin ve bağlantılarının kurulmamış olması
- Yanıcı ve parlayıcı sıvı kimyasal içeren tankların, ölçüm cihazlarının, pompaların, kimyasal tankı yüzer tavanının, boru hatlarının, tanker dolum maşalarının, toz silolarının, toz geçen boru hatlarının statik elektrik ölçüm değerlerinin topraklama raporunda yer almaması
- Yeraltında bulunan boru hatlarında (doğalgaz, yangın tesisatı boru hatları vb.) korozyona karşı kurulan katodik koruma tertibatının periyodik kontrolünün yapılmaması
- Yeraltında bulunan boru hatlarında (doğalgaz, yangın tesisatı boru hatları vb.) korozyona karşı katodik koruma tertibatının olmaması / Yerüstü akaryakıt tanklarında (izolasyon ceketli tip olan tanklar hariç) güneş ışınları, yağış gibi dış etkenlerin olumsuz etkilerine karşı korozyon engelleme önlemlerinin alınmaması / İşyerindeki proses koşulları dikkate alınarak muhtemel korozyon riskleri değerlendirilmemesi
- İşyerinin açık ve kapalı alanlarında monte edilmiş olan tehlikeli sıvı taşıyan boru hatlarının tamamının periyodik kontrolünün (boru hattının uzunluğu, boru malzemesinin özelliği, korozyon durumu, kalınlık ölçümü, kaynak ve birleşim noktalarının durumu gibi bilgileri içerir nitelikte) yapılmamış olması
- Kimyasal ihtiva eden tank ve depoların periyodik kontrollerinin yapılmamış olması
- İşyerinde kurulu bulunan tankların emniyet ventillerinin ve sıvı kimyasal boru hatları üzerinde bulunan emniyet ventillerinin periyodik kontrollerinin İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği'ndeki hükümlere göre yenilenmemesi
- İşyerinde bulunan kullanım dışı olduğu beyan edilen akaryakıt, LPG, solvent tankalarına inert gaz basılarak veya başka yöntemlerle gazdan arındırma (gas-free) işlemi yapılmaması
- Tehlikeli (parlayıcı/yanıcı) kimyasal ihtiva eden yeraltı ve yerüstü tanklarında içerik seviyesi üst operasyonel çalışma sınırına geldiği anda operatörü sesli ve görsel uyarıcı ve ilgili operasyonel önlemleri (tank giriş vanasının kapatılması, pompaların durdurulması gibi) otomatik olarak alan sistem kurulmaması
- Tehlikeli (parlayıcı/yanıcı) kimyasal ihtiva eden yeraltı ve yerüstü tanklarında içerik seviyesi üst seviye ve tehlikeli üst seviye çalışma sınırına geldiği anda, kademeli olarak artan güvenlik önlemlerini alan (ilk aşamada operatörü sesli ve görsel uyarılması, ikinci aşamada tank giriş vanasının kapatılması, pompaların durdurulması gibi) otomatik kumanda sistemlerinin kurulmaması
- İşyeri açık alanında basınçlı tüplerin güneş ışığına maruz kalacak şekilde depolanması
- İşyeri genelinde haberleşme için kullanılmak üzere patlayıcı ortamlarda kullanıma uygun tipte telsiz temin edilmemesi

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

- Proses değişkenlerinin takibinin yapıldığı kritik ekipmanların (manometre, termometre, akış ölçer, vb.) kalibrasyonlarının yapılmaması
- Solvent tanklarının etrafında, solventin reaktörlerde işlendiği alanlarda taşma veya dökülme esnasında sıvı tahliyesini sağlayacak zemin drenaj sistemi veya taşma havuzu tesis edilmemiş olması
- İşyeri için acil durum planının hazırlanmamış olması
- Yangına müdahale sistemlerinin periyodik kontrolünün yapılmaması
- Solventlerle çalışma yapılan bölümlerde parlayıcı gaz sızıntısını tespit etmek üzere gaz dedektörü (ilgili gaza duyarlı dedektör) tesis edilmemesi
- Kimyasal madde döküntülerine müdahale etmek için kimyasal madde döküntü müdahale kiti (filtreli gaz maskesi, eldiven gibi kişisel koruyucuları ve absorban maddeleri içerir tipte) olmaması
- Yanıcı/parlayıcı kimyasalların dolumu ve transferi sırasında meydana gelebilecek olası acil durumlarda boru bağlantılarının kolaylıkla ayrılmasını sağlamak için; depolama tankı ile dolum tankeri arasında veya depolama tankı ile imalat alanına giden boru hattı arasında akışı kendiliğinden kesen ayrılabilir kaplin bulunmaması
- İşyerinde kurulu bulunan havalandırma tesisatının periyodik kontrolünün yapılmamış olması
- Reaktörlerde hazırlanmış olan sevkiyat paketlerine dolduran dolum makinelerinde ara kilitlemeli durdurma tertibatının (sviç sistemi) olmaması
- İşyerinin acil durum planında; ilk yardım, acil tıbbi müdahale ve kurtarma konularında acil bilgi almak için gerekli kurum/kuruluş (Ulusal Zehir Danışma Merkezi – Alo 114) irtibat bilgilerinin belirtilmemesi

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

IV. BÖLÜM SONUÇ

1. TEFTİŞ SONUÇLARI HAKKINDA GENEL DEĞERLENDİRME

Programlı teftiş kapsamında işyerlerinde kurulması gereken güvenlik yönetim sisteminin performansın izlenmesi ile denetleme ve inceleme unsurları incelenmiştir. Ayrıca işyeri ile ilgili olarak yangın, patlama kimyasal maruziyet konuları ile iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personeli, risk değerlendirmesi, çalışan temsilcisi ve iş sağlığı ve güvenliği kurulu hususlarını; kayıt dışı istihdam, yabancı çalışanlar, çocuk işçiler, eşitlik ilkesi, korumalı işyerleri konularını kapsayacak şekilde teftiş yapılmıştır.

Programlı teftişler kapsamında yer alan işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği yönünden gerçekleşen iyileştirmenin değerlendirilmesi amacıyla birinci ve ikinci teftişlerde belirlenen mevzuata aykırılıklarının sayısı ve bunlara bağlı iyileştirme oranları “İşyerlerinde Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıkların Yasa ve Yönetmelik Bazında Değerlendirilmesi” başlıklı Tablo II-5’de gösterilmiştir.

İlk ve ikinci teftişler kapsamında en çok mevzuata aykırılık tespit edilen yönetmeliklerden biri **Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi Ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik** olarak karşımıza çıkmaktadır. Programlı teftişler ile Güvenlik Yönetim Sistemi kapsamında incelenen unsurlar her ne kadar iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı kapsamında işyerlerinde hali hazırda gerçekleştirilen veya gerçekleştirilmesi beklenen uygulamalar ile örtüşse de bu başlıkların bir yönetim sistemi haline getirilip bir bütün olarak sistematik bir şekilde uygulanması yönetmelik kapsamındaki söz konusu işyerleri için de yeni bir durumdur. Dolayısıyla işyerlerinin bu yeni duruma tam olarak uyum sağlayamaması sebebiyle güvenlik yönetim sistemi ile ilgili ihlallerin yüksek bir oranda olduğu değerlendirilmiştir.

Tablo II-5’de yer alan veriler incelendiğinde; ilk ve ikinci teftişler kapsamında en çok **İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği** yükümlülüklerini içeren mevzuata aykırılıklar tespit edildiği görülmüştür. İlk teftişlerde toplam tespit edilen 6.993 mevzuata aykırılığın 2.290 adedi İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği yükümlülüklerini içermekte olup toplam mevzuata aykırılıkların %33’ünü oluşturmaktadır. İkinci teftişlerde ise toplam tespit edilen 580 mevzuata aykırılığın 176 adedi İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği yükümlülüklerini içermekte olup toplam mevzuata aykırılıkların %30’unu oluşturmaktadır. Teftişlerde en sık karşılaşılan husus iş ekipmanlarının periyodik kontrol raporlarının olmaması veya eksik olması ve işverenlerin son yıllarda yapılan ilgili yönetmelik değişikliklerinin takibini sağlayamamasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca iş ekipmanlarının periyodik

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

kontrolünü gerçekleştiren firmaların periyodik kontrol raporlarının yönetmelikte belirtildiği şekilde hazırlamadığı görülmektedir. Sonuç olarak yukarıda belirtilen hususlar nedeniyle İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği programlı teftişler kapsamında hem birinci aşama hem de ikinci aşama teftişlerde mevzuata aykırılıkların en çok tespit edildiği yönetmelik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yangın ve patlama hususlarının teftiş kapsamında bulunması nedeniyle ‘Patlamadan Korunma Dokümanı’ evrakı önem arz etmektedir. Söz konusu evrakın güncel olması, hesaplamalarının işyerinin güncel durumunu yansıtmaması, değişen ulusal standartlara göre yeniden değerlendirilmiş olması, işyerinde patlama riski oluşturabilecek tüm bölüm ve alanların değerlendirilmesi gibi hususlarda noksanlıklar oluşmaktadır. Bu nedenle programlı teftişler kapsamında Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik’i öne çıkmaktadır.

Teftiş kapsamında yer alan işyerlerinde elektrik ile ilgili olarak uygun kaçak akım röle tesisi eksikliği, statik elektriğe karşı alınması gereken önlemlerin yetersizliği, ehil olmayan kişilerin exproof gibi özel nitelikli ekipmanlara müdahale etmesi gibi hususlar teftiş sürecinde en çok karşılaşılan hususlardır. Ayrıca yangın tesisatının periyodik kontrollerinin yapılmaması, yangın söndürme ekipmanlarının yetersiz sayıda olması, yangın söndürme doğru şekilde işaretlenmemesi, acil çıkış yollarının ve kapılarının belirlenmemesi veya yetersiz sayıda olması, yangın söndürme sistemi gereken alanlar için uygun tesisatın kurulmaması gibi hususlar da teftiş sürecinde en çok karşılaşılan hususlar arasındadır. Bu nedenle **İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik** kapsamında yer alan noksanlıklar sıkça tespit edilmektedir.

2. SEKTÖR/ALAN TEMSİLCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik kapsamında yer alan işyerlerinde yönetmelik hükümleri gereği üst ve alt seviyeli kuruluşlar için belirli periyotlar halinde yapılan teftişlerin, sektördeki bütüncül bir yaklaşım ile güvenliğin sağlanmasında etkili olduğu şeklinde görüşler ifade edilmektedir.

Güvenlik Yönetim Sistemine ilişkin bir standardın olmaması, ülkemizde yeni yerleştirilmeye çalışılan bir sistem olması, işyerlerinde uygulanan diğer yönetim sistemleri ile ilgili entegrasyonunun zor olması gibi sorunların sektörde bulunduğu ifade edilmektedir. Sektör temsilcileri bu sorunların çözüme ulaşması için konuya ilişkin kurumlarca rehberlik ve bilinçlendirme faaliyetlerinin arttırılmasının faydalı olacağı görüşünde olduklarını belirtmektedirler.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

3. İŞ MÜFETTİŞLERİNİN DEĞERLENDİRME VE GÖRÜŞLERİ

Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Programlı Teftişleri; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Bildirim Sistemine (BEKRA) yapılan beyanlar esas alınarak yapılmaktadır. BEKRA sistemine işverenlerin eksik veya fazla miktarlarda tehlikeli madde bulundurduklarını bildirmeleri nedeniyle işyerlerinin üst/alt seviyeli kuruluş veya kapsam dışı işyeri olma durumu yanlış belirlenebilmektedir. Bu durum, teftişlerin planlandığı şekilde gerçekleştirilmesini zorlaştırmaktadır.

Güvenlik Raporu ve Büyük Kaza Önleme Politika Belgesi evraklarını mevzuata uygun şekilde hazırlanması işyerleri ve danışman kuruluşlar tarafından farklı görüşlerle yapılmakta olduğu görülmüştür. Söz konusu evraklarla ilgili evrakta yer alması gereken bilgiler hususunda detaylı kılavuzların oluşturulmasının hem teftişlerin yürütülmesini hem de güvenlik yönetim sisteminin çalışma hayatına doğru şekilde entegrasyonunu kolaylaştıracağı düşünülmektedir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

KAYNAKÇA

- 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve İlgili Mevzuat
- 2024 Yılı Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Programlı Teftiş kapsamında denetim faaliyeti gerçekleştiren işyerlerine ait İş Teftiş Otomasyonu Sistemi verileri